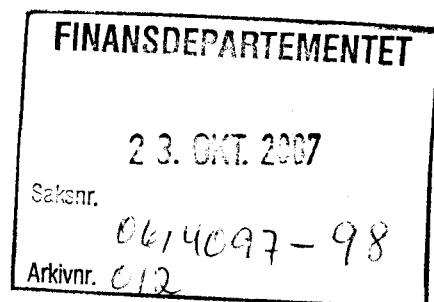

Bryggeri- og Drikkevareforeningen

Det Kongelige Finansdepartement
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Oslo, 19. 10. 2007

NOU 2007: 8 En vurdering av særavgiftene

På vegne av Bryggeri- og Drikkevareforeningen oversendes foreningens høringsuttalelse i forbindelse med NOU 2007: 8 En vurdering av særavgiftene. Bryggeri- og Drikkevareforeningen organiserer de norske produsentene av øl, brus og vann.

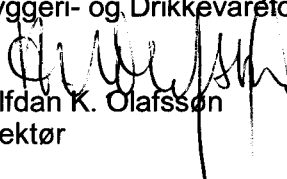
I foreningens høringssvar har vi kommentert utvalgets forslag til endringer i systemet for særavgiftene på:

- Alkohol
- Drikkevareemballasje
- Avgift på sukker
- Mikrobryggerier

Vi viser også til høringsuttalelsen fra Næringmiddelbedriftenes Landsforening.

For mer informasjon om Bryggeri- og Drikkevareforeningen, vennligst kontakt undertegnede eller besøk våre hjemmesider på <http://www.bryggeri-ogdrikkevareforeningen.no>

Med vennlig hilsen
Bryggeri- og Drikkevareforeningen

Halfdan K. Olafsson
Direktør

Postadresse
Postboks 7087 Majorstuen
0306 Oslo

Telefon +47 23 08 86 96
Telefaks +47 22 60 30 04

info@bryggeri-ogdrikkevareforeningen.no
www.bryggeri-ogdrikkevareforeningen.no

Besøksadresse
Sørkedalsveien 6, 5. etasje
0369 Oslo

Innhold

Innhold	2
1. Overordnet synspunkt.....	3
2. Avgiftene på alkohol (10.3.1)	3
3. Grunnavgiften på engangsemballasje (10.1.9)	10
4. En generell avgift på sukker (10.3.4)	11
5. Avgiftsfritak for mikrobryggerier	13

1. Overordnet synspunkt

Bryggeri- og Drikkevareforeningen viser til at regjeringen i Soria Moria-erklæringen la til grunn at den *"vil ha en gjennomgang av særavgiftssystemet for å endre særavgifter som er en ulempe for norske produksjons-arbeidsplasser, blant annet i konkurranse mot import."* Bryggeri- og Drikkevareforeningen understreker at foreningen vil være en støttespiller for regjeringen i dette arbeidet, men forutsetter at regjeringen da tar klar avstand fra forslag som svekker konkurransesituasjonen for den norske bryggerinæringen. Bryggeri- og Drikkevareforeningen forventer at Finansdepartementet legger forutsetningene fra Soria Moria-erklæringen til grunn i sin gjennomgang av NOU 2007:8.

For å sikre en levedyktig bryggerinæring i Norge mener Bryggeri- og Drikkevareforeningen at Norge må ha et særavgiftsregime på drikkevarer som er langsiktig, forutsigbart, harmonisert med våre naboland og som bidrar til at vi når viktige helse- og sosialpolitiske målsetninger.

Det er foreningens klare oppfatning at "NOU 2007:8 En vurdering av særavgiftene" bare i liten grad bidrar positivt på noen av disse områdene. Dette gjelder spesielt i forhold til alkoholavgiftene hvor et flertall i utvalget foreslår løsninger som vil bidra til en betydelig svekkelse av norsk industri og en økning i uregistret forbruk av alkohol. Foreningen setter her store spørsmålsteget ved grunnlaget for flertallets konklusjoner som er basert seg på et selektivt utvalg av argumenter som alle inneholder betydelige usikkerhetsmomenter.

Våre medlemsbedrifter er uhyre følsomme for endringer i rammebetingelsene, også på emballasje – og råvaresiden. Ut fra bedriftenes størrelser og driftssituasjon har de derfor også forskjellige syn på Særavgiftsutvalgets forslag, noe som gjenspeiles i vårt høringssvar.

Når det gjelder grunnavgiften på engangsemballasje og sukkeravgiften vil Bryggeri- og Drikkevareforeningen derfor spesielt fremheve behovet for langsiktighet og forutsigbarhet i den norske avgiftspolitikken. Det er også avgjørende at det norske avgiftsnivået på dette området verken favoriserer importerte produkter eller stimulerer til grensehandel og smugling.

Bryggeri- og Drikkevareforeningen har videre i høringsuttalelsen kommentert de enkelte avsnittene i NOU 2007:8 som er relevante for våre medlemsbedrifter.

2. Avgiftene på alkohol (10.3.1)

Avgiftene på alkohol er behandlet av utvalget i kapittel 10.3.1, hvor et flertall anbefaler at satsen på alkoholavgiftene økes.

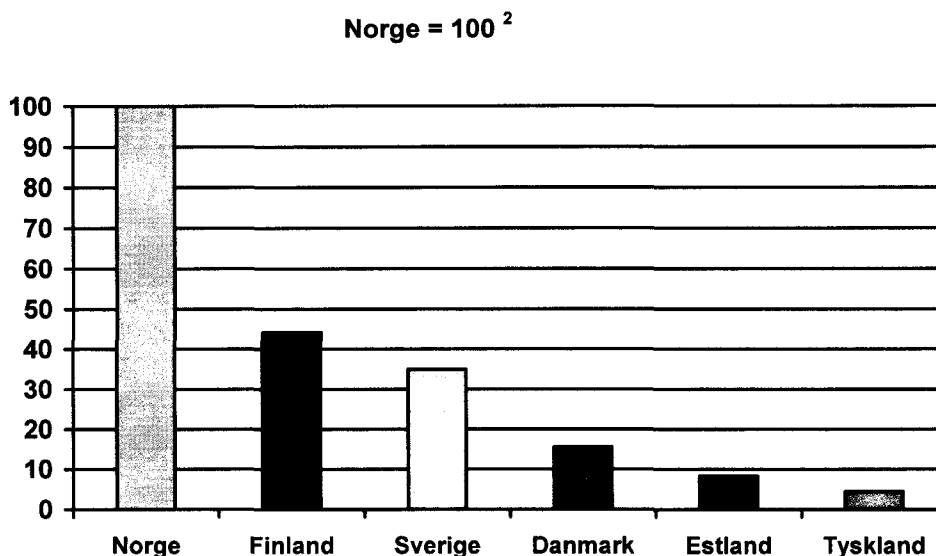
Konklusjon

Bryggeri- og Drikkevareforeningen advarer på det sterkeste mot en økning av ølavgiftene som medfører at avgiftsforskjellene mellom Norge og våre naboland økes ytterligere. En reduksjon av avgiftene over tid for å komme på linje med våre naboer er helt nødvendig for å få bukt med alle de problemer som avgiftsforskjellene fører til. Foreningen uttrykker videre forundring over at beslutningsgrunnlaget som flertallet baserer sine konklusjoner på er basert på et selektivt utvalg av argumenter som også har svært store svakheter. Dette er nærmere utdypet i avsnittene under.

Dagens avgiftsnivå

Bryggeri- og Drikkevareforeningen viser til at Norge i dag har blant de høyeste avgiftene på øl i verden. For 2007 utgjør de norske særavgiftene på øl alene 8,38 kroner for en halvliter med vanlig øl (4,5 vol. pst). I tillegg kommer emballasjeavgift og moms. Som man ser av figuren under er de norske særavgiftene på øl mer enn dobbelt så høye som i Sverige og 6 ganger høyere enn i Danmark. Siden 1998 har ølavgiften¹ blitt økt med 7,4 %. Til sammenlikning har avgiftene på vin økt med 2,4 prosent mens avgiften på brennevin har blitt redusert med over 18,4 prosent i samme periode.

Fig 1: Alkoholavgifter på øl (5 vol. pst) 2007.

Kilde: Brewers of Europe (<http://www.brewersofeurope.org/>)

Det særnorske avgiftsnivået medfører at en stadig større del av det norske ølkonsumet dekkes av uregistrerte kanaler. En økning i de norske avgiftene på øl vil styrke denne utviklingen og medføre at øl kjøpt i utlandet vil ta nye markedsandeler fra de norske bryggeriene. Denne sammenhengen blir også påpekt av utvalget selv som konkluderer med at økte avgiftsforskjeller mellom Norge og våre naboland vil føre til en økning i grensehandel og smugling. Foreningen vil i denne sammenheng vise til at regjeringen allerede har garantert at utvalgets forslag om å fjerne tax-free ordningen ikke vil bli gjennomført. En økning i de norske avgiftene på øl vil med dette også bidra til en betydelig økning i tax-free handelen. Respekten for hva som er lov og ikke lov til å importere uthules også med de store avgiftsforskjellene. Undersøkelser viser at folk synes det er greit å ta med seg større kvanta over grensen enn det som er lovlig.

Stor betydning for den totale grensehandelen

Øl og mineralvann er viktige lokkevarer for den norske grensehandelen. I følge SIFO er øl/mineralvann ved siden av kjøtt og godterier det nordmenn handler mest av i Sverige, og i 2005 oppgav hele 67 % å ha handlet dette når man var i Sverige.

¹ Øl / alkoholholdig drikk i Kl d. (NOK 15,54 pr liter i 1998 og NOK 16,76 pr. liter i 2007)

² Oversikt er utarbeidet for øl i 2007 med alkoholavgift på 5 vol. pst. Oversikten er utarbeidet for € / Hl og var for de aktuelle landene følgende: Norge 219.96, Finland 97.25, Sverige 78.76, Danmark 34.13, Estland 18.53 og Tyskland 9.84

En vekst i grensehandlen med disse varene vil således være en viktig bidragsyter i forhold til utviklingen i den totale grensehandlen. Dagens høye norske avgifter gjør allerede at grensehandelen med øl allerede ligger på et rekordhøyt nivå og fortsetter å vokse. Forsiktige anslag gjort av Statens Institutt for Forbruksforskning (SIFO) i 2004, estimerte den totale turistimporten av bare av øl fra Sverige, Finland og Danmark til å være 30 millioner liter. Den siste undersøkelsen fra SIFO (Grensehandel 2006)³ viser at Grensehandelen til Sverige økte ytterligere i 2005. Det var flere som handlet i Sverige og de handlet oftere enn før. Store avgiftsforskjeller, nye butikker og bedre veier var viktige årsaker til denne veksten.

I følge rapporten fra SIFO (ibid) blir den totale grensehandelen anslått til utgjøre rundt 10 milliarder kroner noe som alene tilsvarer nærmere 10.000 årsverk innenfor handelen.

Vekst i uregistrert konsum av øl

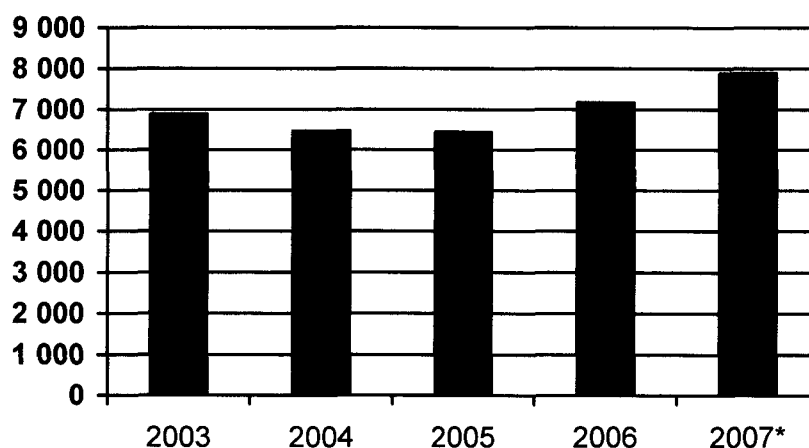
Bryggeri- og Drikkevareforeningen mener at både vekst og omfanget av grensehandel og annet uregistrert konsum av øl nå er av et slikt omfang at det ikke kan karakteriseres som forholdsvis liten del av totalkonsumet, slik utvalget har valgt å gjøre i sin rapport (kap.9.3.3).

All tilgjengelig statistikk viser at det åpenbart har vært en klar vekst i uregistrert øl siden 2004. Dette kan illustreres med nordmenns kjøp av såkalt sterkøl på Systembolaget økte med over 11 % i perioden 2004 til 2006. I SIFOs anslag kommer smuglet øl og tax-free fra flyplasser og ved ankomst i tillegg. Hvis vi også legger til smuglervarer blir det da rimelig å anta at den totale norske turistimport og smuglingen av øl fra utlandet utgjorde hele 40 millioner liter i 2006.

Ifølge beregninger basert på detaljert salgsstatistikk fra til Systembolaget, har nordmenns kjøp av øl på Systembolaget økt med nærmere 10 % i årets 6 første måneder. Hvis veksten fortsetter ut året vil nordmenn kjøpe nærmere 8 millioner liter øl, bare på Systembolaget.

Fig 2: Grensehandel med øl ved Systembolaget 2004 – 2007.

Tall i 1000 liter. Tall for 2007 er estimat.

³ Kilde: http://www.sifo.no/files/file63937_prosjektnotat_nr.4_-2006_web_rev_19.april.pdf

Men det kjøpes også øl i butikk i Sverige og omsetningen i butikk er utvilsomt meget stor, og større enn ved Systembolaget. Bryggeriforeningen og Grensehandelsutvalget anslo at folkøl i butikk i 2002 utgjorde om lag 5 millioner liter, hvilket var noe mer enn det som ble kjøpt ved Systembolaget. Utvalget beskrev dette som "et sannsynligvis forsiktig anslag"⁴. Dersom vi antar at Systembolaget står for ca 40 % av det svenske ølsalget til nordmenn, vil grensehandelen med øl bare i Sverige, bli hele 20 millioner liter i 2007. Dette stemmer godt med SIFOs tidligere anslag om at turistimporten fra naboland og ferjer utgjør omlag 30 millioner liter.

Gode erfaringer fra målrettede avgiftsreduksjoner

Erfaringene fra avgiftsreduksjoner på øl og andre alkoholprodukter i Norge, Sverige og Danmark viser at målrettede reduksjoner fungerer positivt i forhold til å redusere grensehandel og smugling og sikre nasjonal verdiskapning. Dette er nettopp bakgrunnen for at myndighetene i Danmark (1993) og Sverige (1997) foretok meget betydelige lettelser i ølavgiftene. Bryggeri- og Drikkevareforeningen uttrykker forundring over at utvalget ikke har valgt å studere nærmere de gode effektene avgiftsreduksjoner på alkohol i land som Norge, Sverige, Danmark og Sveits har hatt i forhold til å redusere grensehandel og smugling.

Manglende beregninger av uregistrert forbruk

Utvalget konstaterer selv at dagens beregninger av det uregistrerte forbruket ikke er tilfredsstillende og skriver at "*Utvalget ser imidlertid behovet for en ny uavhengig undersøkelse av omfanget av det uregistrerte forbruket av alkohol og tobakksvarer*" (kap 9.3.3). Bryggeri- og Drikkevareforeningen deler utvalgets vurderinger på dette området og mener det er graverende at SIRUS ennå ikke er i stand til å måle det uregistrerte forbruket på en mer sikker måte enn det som gjøres i dag. Foreningen forventer at Finansdepartementet vil følge opp denne klare anbefalingen fra utvalget og at det vurderes om fremtidige undersøkelser skal gjennomføres av et forskningsmiljø uavhengig av SIRUS.

Bryggeri- og Drikkevareforeningen vil understreke at mangel på tilstrekkelige undersøkelser om utviklingen i det uregistrerte konsumet gjør at beslutningsgrunnlaget for den norske alkoholpolitikken har store svakheter. Et eksempel på dette er at lave anslag på uregistrert omsetning av øl medfører at Finansdepartementets modeller i dag opererer med en betydelig overvurdering av provenytapene som påløper ved å redusere ølavgiftene. For lave anslag på det uregistrerte konsumet vil tilsvarende også innebære at det reelle provenyet for Staten ved å øke alkoholavgiftene vil også bli lavere enn det som er anslått i Tabell 10.2.

Inntekter og kostnader knyttet til alkohol

Utvalget har i avsnitt 9.3.1 konkludert med at de samfunnsøkonomiske kostnadene knyttet ved alkoholbruk er vesentlig høyere enn provenyet fra alkoholbruk. Utvalget konkluderer imidlertid med at disse anslagene er beheftet med stor usikkerhet. På tross av usikkerheten konkluderer et flertall i utvalget likevel med at Norge bør foreta en betydelig avgiftsøkning på alkohol.

⁴ NOU 2003:17, tabell 6.4 og 6.5

Bryggeri- og Drikkevareforeningen uttrykker sterk forundring over at utvalget i sin gjennomgang bare har valgt å ensidig fokusere på anslåtte kostnader knyttet til alkohol. At utvalget bevisst unnlater å ta med den verdiskapning som flere tusen ansatte i bryggerinæringen tilfører samfunnet er en betydelig underkjennelse av norske industriarbeidsplasser.

Sammen med verdiskapningen i bryggerinæringen kommer også verdiskapningen som alkohol skaper for varehandel, reiseliv, hotell og restauranter, landbruket og annen næringsvirksomhet. Bruk av alkohol kan også medføre positive helseeffekter i tillegg til de positive sosiale og psykologiske effektene som oppstår i relasjon til alkohol. Faktorer som hygge og avslapping er svært vanskelig å regne direkte økonomiskgevinst av, men generelt viser forskningen at velvære og trivsel er svært viktig for folks helse og arbeidsevne. Dette er faktorer som må taes med hvis man har et reelt ønske om å beregne samfunnets kostnader og inntekter knyttet til alkohol.

Foreningen etterlyser også at utvalget belyser de utgiftene som økte alkoholavgifter vil gi i form av tapt verdiskapning, arbeidsplasser og skatteinntekter for Norge.

Store usikkerhetsmomenter på helsekostnader

Det er bred enighet om at det er svært problematisk å kostnadsberegne både negative og positive helseeffekter ved alkoholkonsum. I sin utredning har imidlertid utvalget lagt til grunn at kostnadene ligger mellom 18 og 19,6 mrd kroner. Bakgrunnen for dette anslaget er arbeidet til Roar Gjelsvik ved Rokkansenteret fra 2004.⁵

Bryggeri- og Drikkevareforeningen viser til at Roar Gjelsvik i intervjuer med media, selv har advart mot å trekke kontante slutninger av sitt eget arbeid. Han fremhevet også at rapporten som ligger til grunn for anslagene bare er å betrakte som en forstudie.

Bryggeri- og Drikkevareforeningen stiller derfor spørsmålstegn ved at flertallet i utvalget velger å vektlegge denne forstudien i det omfang den gjør. Foreningen viser her til Roar Gjelsvik, som til Dagsavisen (01.11.2004) uttalte at "Rapporten var kun ment som en forstudie og det er ikke mulig å trekke kontante slutninger av den" og videre at "Hovedpoenget med rapporten har vært å diskutere usikkerhetsmomentene rundt disse estimatene. Å se hva som påvirker tallene og peke på hvilke områder vi trenger mer forskning og bedre tall."⁶

Helseøkonom og seniorforsker Erik Nord ved Nasjonalt folkehelseinstitutt gikk enda lenger i sin kommentar til studien. Ovenfor samme avis påpekte han at studien hadde "så mange forbehold at det er uforsvarlig å bruke" og sa videre at "Det er advart mot tallenes begrensninger allerede i forordet i rapporten. Men problemet er enda større enn forordet viser. Nesten halvparten av anslaget på 18 milliarder er kostnader knyttet til redusert arbeidseffektivitet hos personer med alkoholproblemer. I rapporten gjengis det at anslaget trolig er for høyt og at det er umulig å si hvor presist estimatet er. Når halvparten av estimatet på 18 milliarder kroner ledsages av slike kommentarer i rapporten blir det inntil videre uforsvarlig å bruke tallet 18 milliarder"⁷

Nord viste også til at andre deler av regnestykket er beheftet med usikkerhet, og anslagene tar ikke i noen grad opp i seg de positive effektene av et fornuftig, moderat alkoholkonsum har.

⁵ Roar Gjelsvik 2004: Utredning av de samfunnsmessige kostnadene relatert til alkohol

⁶ Dagsavisen 01.11.2004

⁷ Dagsavisen 01.11.2004

Utvalget tar selv en rekke forbehold om usikkerheten i beregningene, men fastslår likevel at "de samfunnsøkonomiske kostnadene ved alkoholbruk [er] vesentlig høyere enn provenyet fra alkoholavgiftene." Dette begrunnes ikke nærmere.

Bryggeri- og Drikkevareforeningen viser også til at utvalget ikke har valgt å referere til en nylig publisert artikkel fra Ingeborg Rossow i Nordisk alkohol- & narkotikatidskrift (2007)⁸ hvor det konkluderes med at problemene knyttet økt alkoholkonsum de siste årene har vært lavere enn det de norske forskningsmiljøene tidligere har lagt til grunn. De samme årsaksforholdene blir også trukket frem i SIRUS rapport om "Studenter og rusmidler 2007"⁹, hvor man blant annet viser til at "Det er et paradoks at studentene ikke rapporterte om flere negative konsekvenser av drikkingen nå enn i 1997, selv om de drikker mer". Dette viser igjen at sammenhengen mellom konsum og skadevirkninger er mer komplisert og sammensatt enn det utvalgets flertall virker å legge til grunn.

Provenyeffekter ved avgiftsreduksjoner for øl

Når man diskuterer provenyeffektene av avgiftsreduksjoner på alkohol, er et viktig utgangspunkt hvilke provenyeffekter det har å ikke redusere avgiftene. Ifølge Finansdepartementet¹⁰, gir dagens grensehandel og annen uregistrert omsetning et provenytap for Staten på om lag 1,2 milliarder kroner. Det uregistrerte konsumet anslår departementet til 2,7 mrd kroner, hvilket skulle tilsvare at anslagsvis 2.500 norske arbeidsplasser er eksportert til utlandet som følge av at høye avgifter gir turistimport og annen uregistrert handel.

Det er mulig å beregne tilnærmet provenyeffektene av å redusere de norske ølavgiftene med ulike satser. Finansdepartementet gjør dette regelmessig på spørsmål fra Stortinget, og anvender da en relativt enkel modell som i noen grad tar hensyn til substitusjonseffekter mellom registrert og uregistrert omsetning.

Substitusjonseffekter innebærer at når avgifter reduseres så reduseres avgiftsinntektene, men samtidig erstattes også en del grensehandel og taxfree med registrert kjøp i Norge. Det gir en avgiftsgevinst ved at konsum som tidligere ga null norsk avgiftsinntekt plutselig gir full norsk inntekt av både særavgift og moms når det forvandles til registrert kjøp i Norge. Provenygevinsten av hver flaske som "kalles hjem" fra utlandet er altså veldig stor – den tilsvarer hele avgiften på flasken.

Finansdepartementets provenymodell tar høyde for at norsk avgiftreduksjon gir reduksjon i grensehandel og tax-free, ref. departementets svar på spørsmål nr. 647 fra stortingsrepresentant Jørund Rytman av 2.mars 2007. Derimot opererer departementet med anslag for grensehandel og annen uregistrert omsetning som etter vår forståelse er for lave. Eksempelvis oppgir departementet en total grensehandel for brennevin, vin og øl som hver for seg er mindre enn det Vin- og brennevinleverandørenes forening (VBF) beregner for grensehandelen bare ved Systembolaget, før grensehandelen i andre land er telt med.

Nedenfor i figur 3 gjengir vi beregninger utført med en provenymodell som er utviklet etter samme form som Finansdepartementet. Modellen anvender elastisitet som SSB og Grensehandelsutvalget dokumenterer i *NOU 2003:17*, Vedlegg 1. Modellen er programmert for å gi resultater tilnærmet de beregningene man får i Finansdepartementets

⁸ Ingeborg Rossow : Trends in alcohol consumption and alcohol-related harm in Norway around the turn of the millennium (2007) http://nat.stakes.fi/NR/rdonlyres/FC262251-CB5E-4814-A024-9B52A33A0405/0/NAT_Supplement_07_web.pdf

⁹ Tefre, Ellen M.; Arvid Amundsen, Sturla Nordlund & Karl Erik Lund (2007)

¹⁰ Svar til stortingsrepresentant Jørund Rytman av 2.mars 2007

modell, og samtidig gi resultater som tar full høyde for både moms- og avgiftsgevinster av substitusjon mellom grensehandel og registrert kjøp i Norge.

Sistnevnte resultater kalles "BROM modell" i tabellen nedenfor, og vi gjengir her beregninger med to ulike anslag for den uregistrerte omsetningen av øl:

Fig. 3: Provenyeffekter i 2007 av redusert ølavgift med ulike antagelser om uregistrert konsum

Avgiftsending øl	Ny avgift pils	Provenyeffekt statens avgiftsinntekter i mill kr		
		(Finansdept) 14 mill liter reiseimport	(BROM modell) 30 mill liter reiseimport	(BROM modell – herav statens momsgevinst)
- 10 %	15,00	- 260 mill kr	- 50 mill kr	50 mill kr
- 20 %	13,34	- 555 mill kr	- 275 mill kr	75 mill kr
- 25 %	12,50	- 715 mill kr	- 410 mill kr	90 mill kr
Svensk nivå (- 38 %)	10,34	- 1.170 mill kr	- 830 mill kr	125 mill kr

Kilde: Bryggeri- og Drikkevareforeningen 2007

I tabellen ovenfor ser vi at det blir svært store forskjeller i provenyanslagene til Finansdepartementet og BROM, når sistnevnte gjør beregningen ut fra at grensehandel pluss tax-free reiseimport av øl utgjør 30 millioner liter, og ikke ca 14 millioner liter som Finansdepartementet legger til grunn. Hvis begge beregninger ble gjort med antagelse om at uregistrert ølkonsum er bare 14 millioner liter, ville forskjellene i resultat blitt ganske små mellom Finansdepartementets og BROMs modeller.

Beregningen i figur 3, legger til grunn et moderat anslag på 30 millioner liter øl, slik SIFO anslo i 2004. Resultatet blir da meget forskjellig fra Finansdepartementets resultater, fordi provenygevinsten av å "kalle hjem" grensehandel og tax-free-omsetning blir tilsvarende større dersom denne handelen faktisk er større enn antatt. Dette viser hvor viktig det er å få fastslått det uregistrerte konsumets størrelse.

I figur 4, nedenfor gjengir vi SIRUS' anslag for uregistrert konsum i 2007, og anslag gjort for 2006 utfra SIFO-anslag, Systembolagets salgstall, og annen statistikk av hhv VBF og Bryggeri- og Drikkevareforeningen.

Fig. 4: SIRUS, VBF og BROM – anslag for uregistrert ølkonsum

Anslag vareliter	1000	Grensehandel 2007 Sirus: Grensehandel	Grensehandel 2006 VBF: Systembolaget	Grensehandel 2006 BROM: Inkl folkøl
Gr.handel Sverige			7.200	18.000
Gr.handel Sverige + Danmark		7.600		25.000
Tax-free, ferjer, smugling		5.800		15.000
SUM uregistrert		13.400		40.000

Kilder: FIN brev til Jørund Rytman, 2.mars 2007. SIFO 2004. VBF hjemmeside, Statistikk. BROM.

Vi ser at Finansdepartementets anslag for total grensehandel er 7,6 millioner liter øl, ikke stort mer enn den grensehandelen nordmenn foretar bare ved Systembolaget. Her har departementet ikke fanget opp verken grensehandelen med folköl i svenske butikker, eller grensehandelen fra Danmark og andre land. På bakgrunn av antagelsen om at Systembolagets salg utgjør 40 % og svenske butikkers salg utgjør 60 % av nordmenns ølkjøp i Sverige, skulle den norske grensehandelen med øl i Sverige alene være minst 18 millioner liter i 2006.

Finansdepartementet anslår til sammenlikning at den samlede uregistrerte omsetningen av øl til nordmenn, inkludert grensehandel i Danmark, tax-free og smugling, er på 13,4 millioner liter, mens SIFO som nevnt anslår den samlede uregistrerte omsetning til om lag 30 millioner liter. Vi har tidligere argumentert for et totalt uregistrert konsum rundt 40 millioner liter øl.

Dersom Finansdepartementet undervurderer grensehandelen, medfører det automatisk at deres provenyberegninger ikke tar nok høyde for provenygevinster av å redusere grensehandel gjennom norske avgiftsreduksjoner. Dette gjelder aller mest for øl, fordi det er her departementet står for den mest betydelige undervurderingen av det uregistrerte konsumet.

Gitt at uregistrert ølkonsum er minst 30 millioner liter, altså dobbelt så stort som departementet anslår, vil også provenygevinsten av redusert uregistrert handel bli dobbelt så stor som departementet anslår i sitt svarbrev til Stortingsrepresentant Rytman. Statens inntektstap av avgiftsreduksjonene vil da være mindre enn hva Finansdepartementet anslår.

Beregningene med BROM-modellen (ovenfor) er gjort med mer realistiske tall for uregistrert konsum: 30 millioner liter øl, 11,7 millioner liter vin og 5 millioner liter brennevin. Disse beregningene antyder at departementet fortsatt foretar en meget stor overvurdering av de provenytap Staten påløper ved å redusere ølavgiftene. Tilsvarende vil også Finansdepartementet beregninger av provenyinntektene ved en avgiftsøkning på øl være overdrevet.

3. Grunnavgiften på engangsemballasje (10.1.9)

Bryggeri- og Drikkevareforeningen viser til at Regjeringen i Soria Moria- erklæringen slo fast at man ville "gjeninnføre grunnavgiften på engangsemballasje." (s.16)¹¹. Dette ble videre fulgt opp av Regjeringen som i Statsbudsjettet for 2007 (St.prp.nr. 1 2006-2007) gjeninnførte avgiften.

Konklusjon

Bryggeri- og Drikkevareforeningen har nøye vurdert Særavgiftsutvalgets forslag om å avvikle grunnavgiften på engangsemballasje, og det er et klart flertall i foreningen som ønsker at avgiften opprettholdes. Dersom Særavgiftsutvalgets forslag skulle bli fulgt, ønsker vi en varslingsperiode på 18-24 måneder.

¹¹ Kilde: <http://www.regjeringen.no/upload/kilde/smk/rap/2005/0001/ddd/pdfv/260512-regjeringsplattform.pdf>

Argumenter for og i mot grunnavgiften

Bryggeri- og Drikkevareforeningen vil understreke at spørsmålet om endringer i grunnavgiften på engangsemballasje har stor betydning for næringen, noe som den offentlige debatten og debatten internt blant våre medlemsbedrifter vitner om. Innen foreningen er det et klart flertall for å beholde avgiften.

De bedriftene som ønsker avgiften fjernet, hevder bl.a. at avgiften er konkurransevridende, til hinder for innovasjon av pakninger, og at innovasjon vil føre til at de relativt få arbeidsplasser som forsvinner som følge av en omlegging, vil kunne erstattes ved økte salgsvolumer. Mindre miljøbelastning hevdes også å bli et resultat ved bruk av engangsemballasje.

På den annen side hevder forsvarerne av grunnavgiften at de er helt på linje med Regjeringens tilsvarende til ESA i saken. Tilhengerne mener at 1000 til 1500 arbeidsplasser står på spill og at mange bedrifter vil bli nedlagt i distriktene dersom avgiften faller. Mindre miljøbelastning med returemballasje sammenlignet med engangsemballasje hevdes av denne gruppen. Det vises også til at de utredninger som har blitt foretatt (TØI og STØ) som et ledd i å få fjernet avgiften er suboptimale og ikke gir en god nok begrunnelse for at engangsemballasje er mer miljøvennlig enn returemballasje. En total verdikjedeanalyse ville gitt et bedre svar enn hva som foreligger av forskningsrapporter pr i dag. Forslaget fra utvalget er derfor tuftet på et dårlig grunnlag.

Fellesnevneren for Bryggeri- og Drikkevareforeningen er at vi har sterkt behov for forutsigbarhet og langsiktighet i denne saken, som har så stor innflytelse på investeringer og ansattes fremtid. Usikkerheten er stor med hensyn til grunnavgiftens være eller ikke være og dersom avgiften besluttet fjernet (enten som følge av forslaget fra Særavgiftsutvalget eller som pålegg fra ESA), må vi få 18-24 måneders varsel for å få tid til omstilling, som for noen bedrifter er betydelig og for andre er minimal.

4. En generell avgift på sukker (10.3.4)

Konklusjon

Bryggeri- og Drikkevareforeningen er delt 50/50 i synet på utvalgets forslag om en generell eller gradert sukkeravgift på drikkevarer, men er positive til at Særavgiftsutvalget ser behovet for videre utredningsarbeide med avgiftsregimet for brus.

Argumenter for og i mot sukkeravgiften

I dette avgiftsspørsmålet er våre medlemmer delt i to, like mange for som imot:

I sukkeravgiftsdebatten sier tilhengerne at en gradert sukkeravgift for brus/leskedrikker vil kunne ha en helsemessig gunstig effekt, idet lavere avgift vil kunne stimulere til kjøp av sunnere produkter.

Motstanderne av sukkeravgiften hevder:

De siste årene har det skjedd en markant endring i forbruket fra sukkerholdige til nye og sukkerfrie produkter. Forbruket av brus uten sukker er nå i ferd med å passere omsetningen av sukkerholdige varer. Det har vært en eksplosiv økning bare siden 2005, da salget av brus uten sukker sto for en tredjedel av det totale salget. Denne endringen i

forbruksmønsteret har kommet som et resultat av opplysningsarbeide om sukkerets skadevirkninger ved for høyt inntak og at produsentene har dreiet sin produktutvikling nesten hundre prosent over på brus uten sukker og vannprodukter. Vi ser altså at produsenter og forbrukere selv justerer markedet på basis av informasjon om helse og livsstil. Endringene i forbruksmønsteret for både brus og andre produkter de siste årene viser at vi allerede er på god vei.

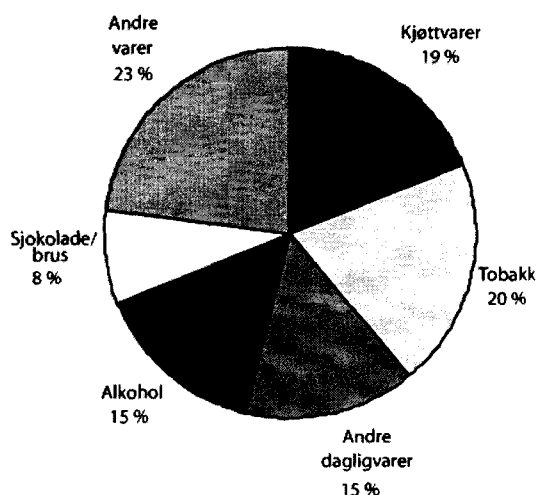
Hvis regjeringen ønsker en ytterligere reduksjon i sukkerinntaket i Norge, må ballansert informasjon fra myndighetenes side prioriteres, med vekt på både kosthold, livsstil og fysisk aktivitet.

Med innføringen av en eventuelt ny sukkeravgift blir prisforskjellene på sukkersøtede produkter mellom Norge og Sverige bli enda større. Brus er blant de mest populære varene innen grensehandelen, og avgifts- og prisøkninger vil med stor sannsynlighet føre til en økt handelslekkasje mot Sverige. På hjemmesidene til Stortinget står det også i konkrete forslag at " Mineralvann er blant lokkevarene i grensehandelen og er i økende grad et objekt for økt innførsel fra utlandet". Dette er bekymringsfullt for bransjen. Nye avgiftssystemer vil også virke sterkt konkurransevridende, som igjen kan virke hemmende på samarbeidet rundt helsepolitiske spørsmål innad i bransjen.

Grensehandel Sverige, beløp i alt, millioner kroner (kilde: Statistisk Sentralbyrå):

	I alt
2004 i alt	8 804
2005 i alt	8 726
2006 i alt	8 771

Fordeling av grensehandel på grensehandel (kilde: regjeringen.no):

5. Avgiftsfritak for mikrobryggerier

De små brusprodusentene har i lengre tid arbeidet for å få fjernet mineralvannavgiften for de første 3-5 millioner liter produsert pr. år. Dette arbeidet støtter vi fullt ut og regner med at dette arbeidet skal bære snarlige frukter. I tråd med dette vil vi gjerne fremme et forslag som gjelder de i dag rundt 15 såkalte mikrobryggeriene i Norge. Dette er bryggerier som produserer mindre enn en halv million liter øl i året. Mikrobryggeriene ivaretar en viktig funksjon i form av å viderebringe lokale bryggeritradisjoner og utvide spekteret av lokale ølmerker som er tilgjengelige for forbrukerne. Disse bryggeriene produserer totalt ca 3 millioner liter i året og står dermed for kun 1,25 % av den totale ølproduksjonen i Norge.

Bryggeri- og Drikkevareforeningen leverte i mars 2007 innspill til Særagiftsutvalget om at de burde se på unntaksbestemmelser for disse bryggeriene. Vi er skuffet over at dette innspillet ikke er fulgt opp. For mikrobryggeriene er kostnadene knyttet til produksjon av små kvanta av øl svært store og mange har derfor store utfordringer i forhold til å sikre lønnsom drift.

Forslag fra Bryggeri- og Drikkevareforeningen

For å sikre levedyktige mikrobryggerier foreslår Bryggeri- og Drikkevareforeningen å fjerne produktavgiften på øl for bryggerier som produserer inntil 500.000 liter i året. Provenyeffekten ved dette anslås til ca 50 millioner. Tilsvarende avgiftsstruktur er allerede innført i EU-land som Frankrike og bør derfor ikke være i strid med Norges forpliktelser i forhold til EØS-avtalen.